

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **P. Š.,** zastoupeného JUDr. Antonínem Tichým, advokátem se sídlem Mariánské údolí 130, Příbram II, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 10. 2010, č.j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 9. 3. 2011, č. j. 42 Ad 61/2010 – 19,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 9. 3. 2011, č. j. 42 Ad 61/2010 – 19, kterým byla zamítnuta žaloba žalobce proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 10. 2010, č. j. X. Napadeným rozhodnutím žalovaná zamítla námitky žalobce proti rozhodnutí ze dne 20. 7. 2010, kterým byla zamítnuta žádost žalobce o starobní důchod podle § 68 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále „zákon č. 155/1995 Sb.) a § 55 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, (dále „zákon č. 100/1988 Sb.“), ve znění účinném do 31. 12. 1995.

V žalobě žalobce namítal, že nesouhlasí s výší měsíčního výdělku rozhodného pro vyměření starobního důchodu, která je v rozhodnutí žalované vyčíslena částkou 4052 Kč. Podle potvrzení Uranových dolů Příbram činí jeho hrubý měsíční výdělek 5780 Kč a z této částky mu měl být starobní důchod vyměřen.

Krajský soud ze správního spisu zjistil, že žalobci byl od 10. 7. 1980 přiznán plný invalidní důchod podle § 25 odst. 3 zákona č. 121/1975 Sb., který byl od 1. 1. 2010 transformován na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně podle čl. II bodu 8 zákona č. 306/2008 Sb. Dosažením 65 let věku, tj. dnem 28. 3. 2010, nárok na tento důchod zanikl podle § 61 a zákona č. 155/1995 Sb. a žalobci tak vznikl nárok na starobní důchod ve výši dosud pobíraného invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně. K datu vydání rozsudku krajského soudu tento důchod činil 13 605 Kč měsíčně (spolu s vdovským důchodem žalobci náleží celkem 15 248 Kč).

Žalobce dne 12. 4. 2010 požádal o starobní důchod, který chtěl přiznat od vzniku nároku, tedy od dovršení 50ti let věku, tj. od 28. 3. 1995. Tato žádost byla zamítnuta rozhodnutím žalované ze dne 20. 7. 2010, neboť výše starobního důchodu stanovená k požadovanému datu 28. 3. 1995 byla nižší než vyplácený invalidní důchod. Výpočet starobního důchodu byl s odkazem na ust. § 68 zákona č. 155/1995 Sb. proveden podle předpisů platných před 1. 1. 1996, tj. podle zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení.

Žalobci bylo pro výši důchodu původně hodnoceno celkem 29 roků a 115 dnů zaměstnání, z toho 6055 dnů ve III. pracovní kategorii, 319 dnů ve II. pracovní kategorii a 4362 dnů v I. pracovní kategorii. Základní výměra starobního důchodu žalobce činila za 20 roků zaměstnání 60 % průměrného měsíčního výdělku a za další roky zaměstnání získané od 21. roku zaměstnání v I. pracovní kategorii 18 % průměrného měsíčního výdělku, tj. celkem 78 % průměrného měsíčního výdělku.

Podle § 12 zákona č. 100/1988 Sb. je průměrným měsíčním výdělkem měsíční průměr hrubých výdělků dosažených v pěti výdělkově nejlepších kalendářních letech v rozhodném období, připadá–li v úvahu více rozhodných období, je průměrným měsíčním výdělkem měsíční průměr hrubých výdělků z tohoto rozhodného období, v němž je tento průměr nejvyšší. Pět výdělkově nejlepších kalendářních let se zjišťuje porovnáním hrubých výdělků za jednotlivé kalendářní roky.

Způsob výpočtu průměrného měsíčního výdělku je upraven v § 12 vyhlášky č. 149/1988 Sb., podle něhož měsíční průměr hrubých výdělků se stanoví z úhrnu výdělků uvedených § 11 odst. 1 a 2 za kalendářní roky, z nichž se zjišťuje průměrný měsíční výdělek.

V případě žalobce bylo původně za rozhodné období 1985 – 1994 stanoveno pět výdělkově nejvýhodnějších kalendářních let, které představují roky 1986, 1988, 1989, 1990 a 1991.

Průměrný měsíční výdělek za tyto roky pak činil 3075 Kč. Vzhledem k tomu, že průměrný měsíční výdělek, z něhož byl vypočten dříve pobíraný invalidní důchod, činí 5578 Kč, byl pro výpočet starobního důchodu použit tento průměrný měsíční výdělek ve výši 5578 Kč.

Podle § 12 odst. 6 zákona č. 100/1988 Sb., převyšuje–li průměrný měsíční výdělek částku 2500 Kč, počítá se částka 2500 Kč v plné výši, z částky nad 2500 Kč do 6000 Kč

jedna třetina a z částky nad 6000 Kč do 10 000 Kč jedna desetina, k částce nad 10 000 Kč se nepřihlíží. Průměrný měsíční výdělek žalobce po této redukci činil 3526 Kč (2500 + 1026). Za 29 roků zaměstnání činil starobní důchod žalobce 78 % průměrného měsíčního výdělku, tj. 78 % z částky 3526 Kč, tj. 2751 Kč měsíčně. Tato částka byla dále zvýšena podle § 3 zákona č. 183/1994 Sb. o 32 % na částku 3632 Kč. K této výměře náleží též pevná částka ve výši 420 Kč podle § 6 citovaného zákona. Celkem tedy starobní důchod žalobce činil 4052 Kč, invalidní pak 4772 Kč.

Na základě podnětu žalobce doručeného žalované dne 26. 11. 2010 bylo vydáno rozhodnutí ze dne 14. 12. 2010, kterým byla dodatečně započtena doba zaměstnání ve III. pracovní kategorii od 24. 8. 1965 do 17. 7. 1966 v celkovém rozsahu 328 dnů. Po tomto zápočtu žalobce získal celkem 30 roků a 78 dnů zaměstnání (pojištění), z toho 6383 dnů ve III. pracovní kategorii, 319 dnů ve II. pracovní kategorii a 4326 dnů v I. kategorii. Základní výměra starobního důchodu tak činí 80 % průměrného měsíčního výdělku. Rozhodným obdobím pro stanovení nejvýhodnějšího průměrného měsíčního výdělku je období 1970 – 1979, přičemž pět výdělkově nejvýhodnějších kalendářních let představují roky 1973, 1974, 1975, 1976 a 1977, z nichž byl stanoven průměrný měsíční výdělek 5757 Kč (průměrný měsíční výdělek za rozhodné období 1985 – 1994 z pěti výdělkově nejvýhodnějších kalendářních let v tomto období činí nadále pouze 3075 Kč). Vzhledem k tomu, že průměrný měsíční výdělek, z něhož byl vypočten dříve pobíraný invalidní důchod, činí 5578 Kč, je pro žalobce výhodnější výpočet z průměrného měsíčního výdělku 5757 Kč stanoveného za rozhodné období 1970 – 1979. Po redukci provedené dle § 12 odst. 6 zákona č. 100/1988 Sb., činí průměrný měsíční výdělek žalobce částku 3586 Kč (2500 + 1086).

Za 30 roků zaměstnání činí starobní důchod žalobce 80 % průměrného měsíčního výdělku, tj. 80 % z částky 3586 Kč, tj. 2869 Kč měsíčně. Tato výměra se dále zvyšuje podle § 3 zákona č. 183/1994 Sb. o 32 % na částku 3788 Kč. K důchodu náleží též pevná částka ve výši 420 Kč. Celkem tak starobní důchod žalobce k datu 28. 3. 1995 činí 4208 Kč měsíčně a je tedy nižší, než kolik činil k témuž datu vyplácený invalidní důchod (4772 Kč).

V závěru tohoto rozhodnutí žalované se uvádí, že její rozhodnutí ze dne 20. 7. 2010 tak zůstává nadále v platnosti.

Podle § 55 zákona č. 100/19888 Sb. jsou–li současně splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů téhož druhu nebo jsou–li současně splněny podmínky nároku na výplatu důchodu starobního, invalidního, částečného invalidního a za výsluhu let, vyplácí se jen jeden důchod, a to vyšší (nejvyšší). Dnem úpravy výplat důchodů pro souběh zanikají nároky na důchody, které se nevyplácejí.

Porovnáním výše invalidního a starobního důchodu k datu souběhu výplat bylo zjištěno, že invalidní důchod žalobce byl vyšší, než kolik by činil starobní důchod (k datu 28. 3. 1995 by starobní důchod činil 4052 Kč, invalidní důchod 4772 Kč, od lednové splátky 2006 by tedy starobní důchod činil 9782 Kč, invalidní důchod 11 019 Kč). Hrubý měsíční výdělek ve výši 5780 Kč, z něhož žalobce požaduje provést výpočet starobního důchodu, je, jak vyplývá z příloh připojených k námitkám ze dne 28. 7. 2010, hrubým průměrným výdělkem z roku 1975, který byl stanoven pro účely výpočtu odstupného podle

pracovněprávních předpisů. Nejedná se o průměrný měsíční výdělek určený pro výpočet starobního důchodu a stanovený způsobem uvedeným v příslušných právních předpisech o sociálním zabezpečení, tj. v zákonu č. 100/1988 Sb. a zejména ve vyhlášce č. 149/1988 Sb. Z tohoto důvodu nelze podle krajského soudu požadavku žalobce na výpočet důchodu z částky 5780 Kč vyhovět.

Pokud tedy žalovaná napadeným rozhodnutím zamítla námitky žalobce proti jejímu rozhodnutí ze dne 13. 10. 2010, kterým byla zamítnuta žalobcova žádost o starobní důchod podle § 68 zákona č. 155/1995 Sb. a § 55 zákona č. 100/1988 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 1995 Sb., byl její postup dle krajského soudu správný a v souladu se zákonem. S odvoláním na výše uvedené skutečnosti proto krajský soud žalobu proti napadenému rozhodnutí podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, (dále „s. ř. s.“) zamítl.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost, její důvody podřadil pod ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že napadené rozhodnutí vycházelo z nesprávných podkladů, neboť dle jeho názoru mělo být postupováno ve smyslu § 115 zákoníku práce platného v rozhodné době a z tohoto průměrného měsíčního výdělku. Ve věci bylo již rozhodováno usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 24. 11. 1987, č. j. 15 C 340/86 - 26. U Uranových dolů Příbram ukončil žalobce pracovní poměr v roce 1979 a z tohoto průměrného měsíčního výdělku měl být starobní důchod vyměřen. K odůvodnění kasační stížnosti napadeného rozsudku se stěžovatel nechce blíže vyjadřovat, neboť je zřejmé, že se jedná o opis vyjádření žalované k žalobě.

Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlédnout z úřední povinnosti; vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Zdejší soud dále uvádí, že jakkoliv kasační stížnost stěžovatele míří svým formálním zaměřením proti rozhodnutí žalované, když stěžovatel vyjadřuje nevoli se k odůvodnění rozsudku krajského soudu vyjadřovat, zdejší soud je toho názoru, že jeho námitky lze přeci jenom vztáhnout i k tomuto rozsudku.

Ohledně postupu při výpočtu osobního vyměřovacího základu, ke kterému směřuje obecný odkaz stěžovatele na § 115 zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, Nejvyšší správní soud uvádí, že podle § 16 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb. je vyměřovacím základem pojištěnce za dobu před 1. 1. 1996 hrubý výdělek stanovený pro účely důchodového

zabezpečení podle předpisů platných před 1. 1. 1996, tzn. k 31. 12. 1995. Před tímto datem bylo důchodové zabezpečení upraveno zejména zákonem č. 100/1988 Sb. a příslušnými prováděcími předpisy. Podle § 12 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 1992, hrubými výdělky jsou výdělky podléhající dani ze mzdy bez odečtení této daně. Co se považovalo za hrubý výdělek pro účely důchodového zabezpečení, pak bylo uvedeno v § 11 vyhlášky č. 149/1988 Sb., která prováděla zákon o sociálním zabezpečení a která zároveň taxativním výčtem stanovila, které další příjmy a za jakých podmínek byly započitatelné do hrubých výdělků. Současně bylo tímto ustanovením i stanoveno, v kterých případech je hrubým výdělkem pevně stanovená částka a výše této částky. Hrubými výdělky zaměstnance vykonávajícího práci v pracovním poměru tak s přihlédnutím k posuzované věci byla zejména hrubá mzda, jestliže podléhala dani ze mzdy, a náhrada mzdy.

Rovněž se za však za hrubý výdělek považovalo mzdové vyrovnání poskytované pracovníkům v hornictví uvolněným nebo převedeným na jinou práci ze zdravotních důvodů (§ 11 odst. 1 písm. a) bod 4 vyhl. č. 149/1988 Sb.). Stěžovatel obecně odkazuje na § 115 zákoníku práce, přičemž je zřejmé, že poukazoval na ust. § 115 odst. 5 uvedeného zákona. Ten upravuje situaci převedení na práci, pro niž je stanovena nižší mzda, pro onemocnění nemocí z povolání nebo ohrožení touto nemocí, kdy pracovníkovi přísluší mzda podle vykonávané práce, nejméně však ve výši průměrného výdělku, kterého dosahoval před převedením s tím, že se mu průměrný výdělek zaručuje po dobu převedení, nejdéle však po dobu jednoho roku ode dne převedení.

Nastíněný postup započítávání mzdového vyrovnání do hrubého výdělku podle dotčených ustanovení by však nevedl k jinému rozhodnutí, než ke kterému dospěla žalovaná. V rozhodnutí žalované ze dne 14. 12. 2010, jehož závěry krajský soud přejal a pomocí nichž poukazoval na skutečnost, že i za nových okolností (dopočtení doby zaměstnání III. kategorie, stanovení rozhodného období v letech 1970 – 1979) není důvod rušit rozhodnutí žalované, bylo totiž podle § 115 zákoníku práce postupováno i ve věci stěžovatele. Zdejší soud uvádí, že z dávkového spisu je zřejmé, že stěžovateli byl doplatek do průměrného výdělku poskytován, a to dle dovolávaného § 115 zákoníku práce od 16. 11. 1976 (do 15. 11. 1976 vykonával zaměstnání kategorie I.AA URAN) a byl v souladu s § 11 odst. 1 písm. a) bod 4 vyhl. č. 149/1988 Sb. započítán i při stanovení hrubého výdělku pro rok 1976 a 1977.

K námitce stěžovatele, že ve věci bylo již rozhodováno usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 24. 11. 1987, č. j. 15 C 340/86 - 26 lze jen podotknout, že uvedeným usnesením bylo rozhodnuto pouze o tom, že stěžovatel splňoval zákonné podmínky plné invalidity dnem skončení výplaty mzdového vyrovnání podle § 115 zákoníku práce, které mu bylo taktéž vypláceno i poté, co byl převeden z práce horníka lamače na povrchových šachticích, tedy ode dne 10. 7. 1980.

Stěžovatel závěrem uvádí, že u Uranových dolů Příbram ukončil pracovní poměr v roce 1979 a z tohoto průměrného měsíčního výdělku měl být starobní důchod vyměřen.

Nejvyšší správní soud předně shledal správnými závěry krajského soudu, jenž s poukazem na rozhodnutí žalované ze dne 14. 12. 2010 zjistil, že ani stanovení pro

stěžovatele výhodnějšího výpočtu z rozhodného období 1970 – 1979 by nemělo vliv na napadené rozhodnutí žalované. Při výpočtu průměrného měsíčního výdělku v rozhodném období v letech 1970 – 1979 byly správně za nejvýhodnější roky stanoveny roky 1973 – 1977 podle dosažených ročních výdělků (s přihlédnutí k vyloučeným dobám). Z nich byl pak vypočten průměrný měsíční výdělek stěžovatele, jehož výše byla bezesporu vyšší, než při požadovaném zohlednění ročních výdělků stěžovatele v letech 1978 – 1979, měl–li stěžovatel uvedený postup na mysli. Při hodnocení této námitky je tak nutno přitakat závěrům, které ve věci zaujal krajský soud.

Nejvyšší správní soud vzhledem ke shora uvedenému shledal, že krajský soud postupoval správně, pokud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí žalované obstojí, neboť jednala v souladu se zákonem, pokud žádost stěžovatele o starobní důchod ze dne 20. 7. 2010 podle § 68 zákona č. 155/1995 Sb. a § 55 zákona č. 100/1988 Sb. zamítla.

Kasační stížnost byla proto shledána nedůvodnou a Nejvyšší správní soud ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Protože stěžovatel nebyl v řízení úspěšný a žalované ze zákona náhrada nákladů řízení nepřísluší, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. srpna 2011

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu